

Olycksfall i Östergötland 2008

Skaderegistrering på akutklinikerna i länet

År 2008 inkom 7 908 skadeblanketter från de tre sjukhusen i länet. Av de skadade är 34 procent 19 år eller yngre och 19 procent är 65 år eller äldre. Av det totala antalet registrerade är 56 procent män. Många skador inträffar i bostaden eller i bostadsområdet, men det är också vanligt att personer skadar sig på idrotts- och sportanläggningar. Fall i samma plan är den vanligaste orsaken till skador utom bland män i åldern 20-64 år där kontakt med föremål, redskap eller maskiner är vanligast.

Inledning

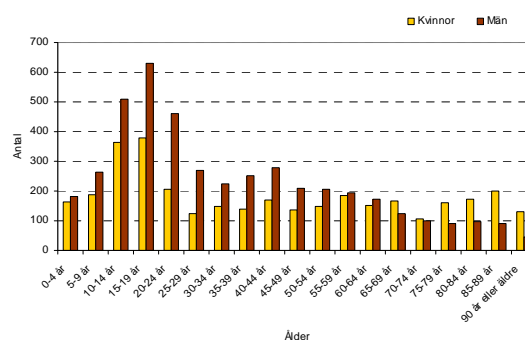
Skador till följd av olycksfall är ett av fler folkhälsoproblem. Risken att drabbas av skador finns i alla miljöer där människor vistas och bland alla oavsett ålder, kön och etnicitet.

Skaderegistrering

Att registrera skador är en väg till bättre folkhälsa. Det frigör resurser och minskar lidande på alla samhällsnivåer. En viktig del i det skadeförebyggande arbetet är en bra kartläggning av inträffade skador. Kunskap om skadors förekomst och mönster i befolkningen, är en förutsättning för att skadeförebyggande arbete ska kunna planeras, genomföras och följas upp. I Östergötland sker skaderegistrering på de tre sjukhusen och på folktandvårdsklinikerna. I detta blad redovisas skaderegistreringen från sjukhusen, och tandskadorna redovisas på ett separat blad "Tandskador i Östergötland". I skaderegistreringen samlas uppgifter in om bland annat skadeplats och orsak till skada, för att få kunskap om var och varför människor skadar sig. Alla personer som skadat sig och uppsöker akuten ska registreras på en skadeblankett, men av olika skäl registreras inte alla. Det medför att de personerna inte kommer med i statistiken. Det finns även ett partiellt bortfall, det vill säga att alla frågor inte är besvarade av den skadade eller ifyllda av vårdgivaren.

Resultat

År 2008 registrerades 7 908 skadeblanketter på de tre sjukhusen. På 7 840 skadeblanketter finns både kön och ålder registrerade. Av de skadade är 56 procent män (4 402) och 44 procent kvinnor (3 438). De mest skadedrabbade åldersgrupperna är 10-14 år och 15-19 år.

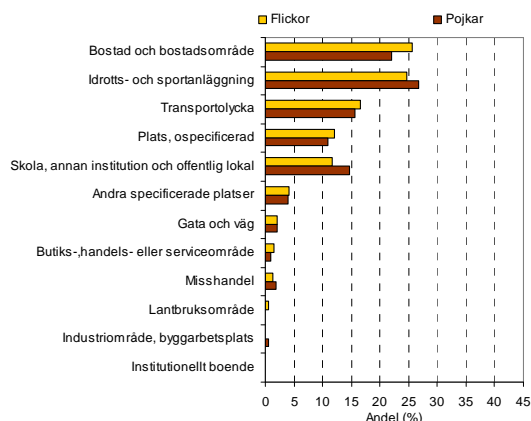
Skadeplats

Från orsakskoden framkommer orsaken till en skada. För samtliga olycksfall förutom transportolyckor och misshandel ska också en platskod anges. Platskoden preciserar olycksplatsen och är en information som kan vara av betydelse i det skadeförebyggande arbetet. För transportolyckor, som i de flesta fall sker i trafiken, anges istället för platskod om personen har varit förare eller passagerare, och vid misshandel vem som varit förövaren.

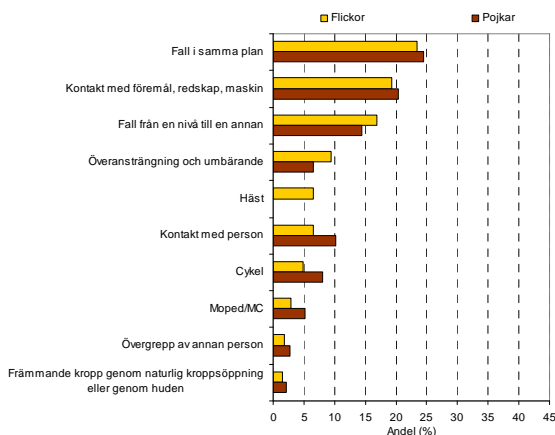
Den dominerande skadeplatsen är bostaden eller bostadsområdet (32 %). Många har skadats på idrotts- och sportanläggningar (14 %). 17 procent av skadeblanketterna har specificerad skadeplats.

Barn och ungdomar

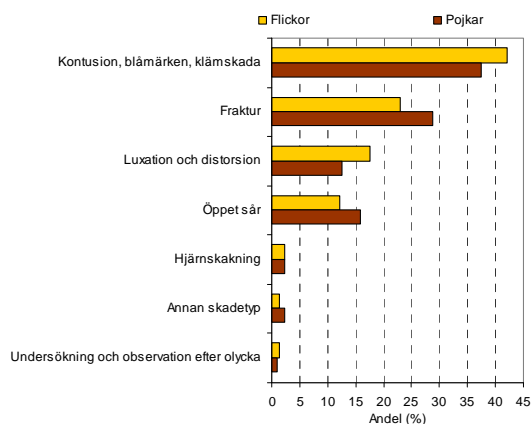
Skadeplats

Orsak till skada

Typ av skada

Under år 2008 registrerades 2 679 olycksfall bland barn och ungdomar i åldern 0–19 år i länet. Bland dessa är 59 procent pojkar (1 585) och 41 procent flickor (1 094).

Flickorna skadar sig huvudsakligen i bostaden eller bostadsområdet (26 %) och pojkar skadar sig huvudsakligen på idrotts- och sportanläggningar (27 %).

Andelen som skadar sig i bostaden eller bostadsområdet sjunker successivt med att barnen blir äldre. I den yngsta åldersgruppen (0–4 år) är det 57 procent och i den äldsta åldersgruppen (15–19 år) är det 13 procent. För idrotts- och sportanläggning är det tvärtom, där ökar andelen ju äldre barnen är från 2 procent till 35 procent.

I figuren visas de tio vanligaste orsakerna till skador bland barn och ungdomar fördelade efter kön. Fall i samma plan är den vanligaste orsaken till skada för både pojkar och flickor. Främst handlar det om att barnen har halkat eller snubblat.

Små barns (0–9 år) vanligaste orsak är fall från en nivå till annan, där de oftast ramlar från möbler eller lekredskap. För dem mellan 10–14 år är fall i samma plan vanligast och för dem mellan 15–19 år är det kontakt med föremål, redskap.

Av samtliga skador bland barn och ungdomar är 39 procent kontusioner¹, 26 procent frakturer och 15 procent luxationer². Kontusioner är vanligast i alla åldersgrupper förutom 5–9 år, där är frakturer vanligast.

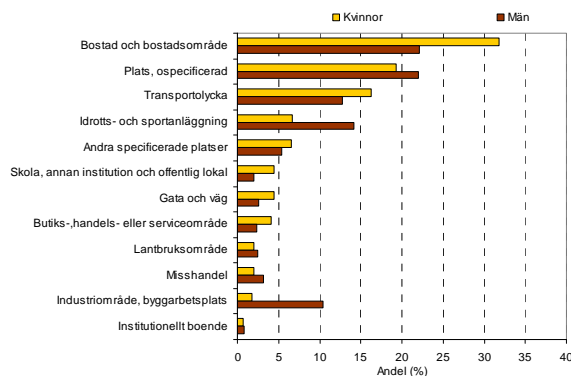
29 barn blev inlagda på sjukhus för sina skador, och de vanligaste skadorna vid inläggning var frakturer och kontusioner. För 705 barn saknas information om de blev inlagda på sjukhus eller inte.

¹ Kontusioner (skada genom slag eller stöt) omfattar även blåmärken

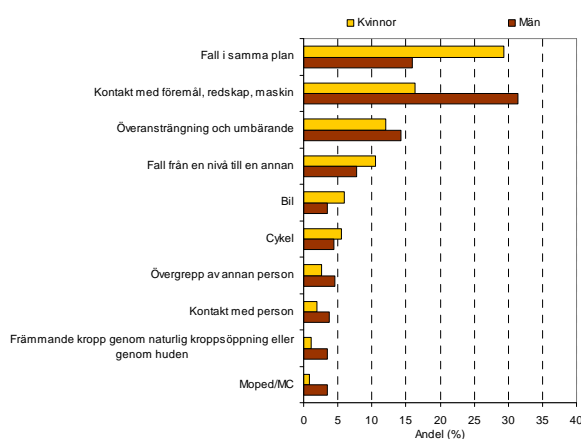
² Luxationer (urledvridning) omfattar även distorsioner (vrickning)

Vuxna

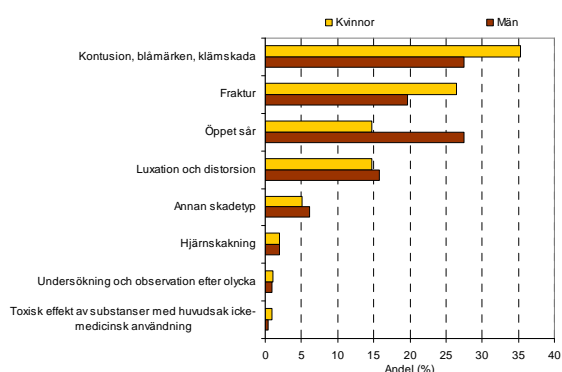
Skadeplats

Orsak till skada

Typ av skada

Under 2008 registrerades 3 681 olycksfall bland vuxna mellan 20–64 år i länet. Av dessa är 62 procent män (2 269) och 38 procent kvinnor (1 411). På en blankett saknas uppgift om kön.

För kvinnor är bostaden eller bostadsområdet den vanligaste skadeplatsen och för männen är det lika stor andel som har skadeplats ospecificerat som bostad eller bostadsområdet.

I åldrarna 20–29 år är det ungefär lika stor andel (20 %) som skadat sig på idrotts- och sportanläggningar som i bostaden eller bostadsområdet. Medan för övriga åldersgrupper är bostaden eller bostadsområdet vanligaste skadeplatsen.

I figuren visas de tio vanligaste orsakerna till skador bland vuxna fördelade efter kön. För kvinnor är fall i samma plan vanligast, medan det bland männen är kontakt med föremål, redskap eller maskiner.

Kontakt med föremål, redskap eller maskiner är vanligast i åldersgrupperna mellan 20–49 år medan fall i samma plan är vanligast för de äldsta åldersgrupperna (50–64 år).

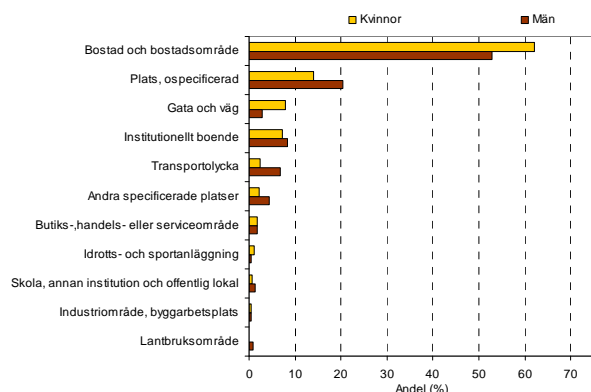
Av samtliga skador bland vuxna är 30 procent kontusioner, 23 procent öppna sår och 22 procent frakturer. Bland kvinnorna är 35 procent av skadorna kontusioner och bland männen är 28 procent av skadorna kontusioner och 28 procent är öppna sår.

Kontusioner är vanligast i de yngre åldersgrupperna och från åldersgruppen 45–49 år och uppåt är frakturer vanligaste skadan.

73 personer blev inlagda på sjukhus för sina skador. Frakturer dominerar bland dem som blev inlagda. För 921 personer saknas information om de blev inlagda på sjukhus eller inte.

Äldre

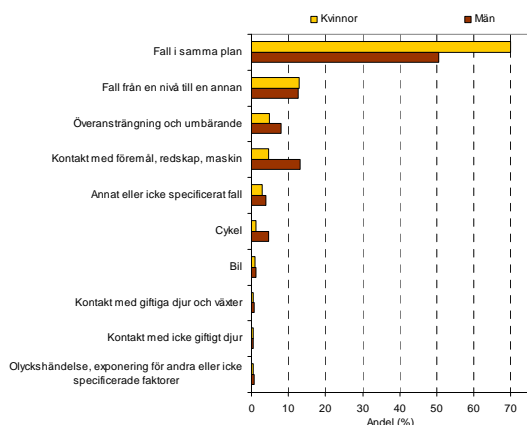
Skadeplats

Under 2008 registrerades 1 481 olycksfall bland äldre, 65 år eller äldre i länet. Av dessa är 63 procent kvinnor (933) och 37 procent män (548).

Bostaden eller bostadsområdet är den dominerande skadeplatsen för både kvinnor och män. Andelen som har skadat sig i bostaden eller bostadsområdet varierar från 47 procent i åldersgruppen 70–74 år till 71 procent i åldersgruppen 85–89 år. För skadeplatsen institutionellt boende ökar andelen successivt från 1 procent i den yngsta åldersgruppen (65–69 år) till 21 procent i den äldsta åldersgruppen (90 år eller äldre).

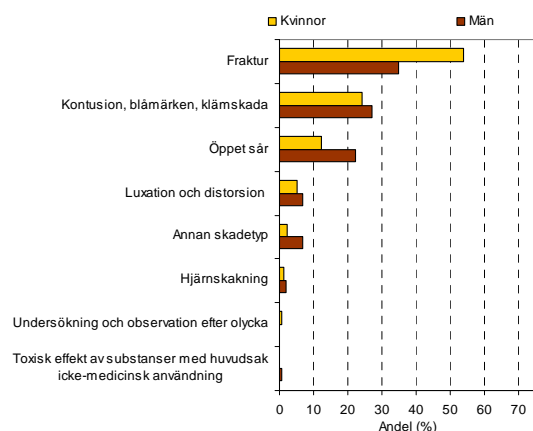
Orsak till skada

Fallolyckor dominerar bland äldre och speciellt vanligt är det med fall i samma plan. Den dominerande orsaken till fallen är att personen halkar eller snavar. Detta gäller för både kvinnor och män.

Andelen som skadat sig genom fall i samma plan varierar från 46 procent i den yngsta åldersgruppen till 77 procent i åldersgruppen 85–89 år.

Typ av skada

Av samtliga skador bland äldre är 47 procent frakturer, 25 procent kontusioner och 16 procent öppna sår. Både bland kvinnor och bland män och i samtliga åldersgrupper är frakturer vanligaste skadetyper.

333 personer blev inlagda på sjukhus för sina skador. Av dem som blev inlagda hade 74 procent frakturer. På 240 skadeblanketter saknas information om personen blev inlagd på sjukhus eller inte.